

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2021. gada 26. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Ekonomikas un monetārā politika – LESD 2. panta 1. punkts un 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts – Monetārā politika – Savienības ekskluzīvā kompetence – LESD 128. panta 1. punkts – Protokols (Nr. 4) par Eiropas Centrālo banku sistēmas statūtiem un Eiropas Centrālās bankas statūtiem – 16. panta pirmā daļa – Jēdziens “likumīgs maksāšanas līdzeklis” – Sekas – Pienākums pieņemt euro banknotes – Regula (EK) Nr. 974/98 – Iespēja dalībvalstīm paredzēt ierobežojumus attiecībā uz maksājumiem ar euro banknotēm un monētām – Nosacījumi – Reģionālais tiesiskais regulējums, kurā ir izslēgts, ka apraides līdzmaksājums reģionālai publisko tiesību raidorganizācijai tiek maksāts skaidrā naudā

Apvienotajās lietās C-422/19 un C-423/19

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, kurus *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar 2019. gada 27. marta lēmumiem un kuri Tiesā reģistrēti 2019. gada 31. maijā, tiesvedībās

Johannes Dietrich (C-422/19),

Norbert Häring (C-423/19)

pret

Hessischer Rundfunk,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], M. Vilars [*M. Vilaras*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*], tiesneši T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*], D. Švābi [*D. Šváby*], S. Rodins [*S. Rodin*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*], P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*] (referents), L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*],

ģenerālvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: D. Diterčs [*D. Dittert*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 15. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *J. Dietrich* un *N. Häring* vārdā – *C. A. Gebauer, Rechtsanwalt*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- *Hessischer Rundfunk* vārdā – *H. Kube*, tiesību zinātņu profesors,
- Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *S. Eisenberg*, pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – *E. de Moustier* un *A. Daly*, pārstāves,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *P. Gentili*, *avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J. Baquero Cruz* un *T. Maxian Rusche*, pārstāvji,
- Eiropas Centrālās bankas vārdā – *M. Rötting*, *F. Malfrère* un *C. Kroppenstedt*, kā arī *R. Aragon Plaza*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2020. gada 29. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā ir interpretējams LESD 2. panta 1. punkts, kas aplūkots kopsakarā ar LESD 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kā arī LESD 128. panta 1. punkta trešais teikums, Protokola (Nr. 4) par Eiropas Centrālo banku sistēmas statūtiem un Eiropas Centrālās bankas statūtiem (OV 2016, C 202, 230. lpp.; turpmāk tekstā – “Protokols par ECBS un ECB”) 16. panta pirmā daļa un Padomes Regulas (EK) Nr. 974/98 (1998. gada 3. maijs) par euro ieviešanu (OV 1998, L 139, 1. lpp.; labojums – Īpašais izdevums latviešu valodā, 10. nodaļa, 3. sējums, 427. lpp.) 10. pants.
- 2 Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar divām tiesvedībām starp *Johannes Dietrich* (lieta C-422/19) un *Norbert Häring* (lieta C-423/19), no vienas puses, un *Hessischer Rundfunk* (Hesenes federālās zemes sabiedriskā raidorganizācija), no otras puses, par nupat minētajai maksājamo apraides līdzmaksājumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Protokols par ECBS un ECB

- 3 Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmā daļa ir formulēta šādi:

“Saskaņā ar [LESD] 128. panta 1. punktu [Eiropas Centrālās bankas (ECB)] Padomei ir ekskluzīvas tiesības dot pilnvaras emitēt euro banknotes Savienībā. Banknotes drīkst emitēt ECB un valstu centrālās bankas. ECB un valstu centrālo banku emitētās banknotes ir vienīgās naudaszīmes, kam Savienībā ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss.”

Regula Nr. 974/98

- 4 Regulas Nr. 974/98 19. apsvērums ir izteikts šādi:

“Tā kā banknotes un monētas, kas denominētas valstu valūtu vienībās, zaudē savu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusu, vēlākais, sešus mēnešus pēc pārejas perioda beigām; tā kā ierobežojumi maksājumiem banknotēs un monētās, ko valstisku iemeslu dēļ noteikušas dalībvalstis, nav nesaderīgi ar euro banknošu un monētu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusu, ja ir pieejami citi likumīgi līdzekļi saistību dzēšanai skaidrā naudā;”.

- 5 Saskaņā ar šīs regulas 10. pantu:

“No 2002. gada 1. janvāra ECB un iesaistīto dalībvalstu centrālās bankas laiž apgrozībā euro denominācijas banknotes. Neskarot 15. pantu, šīs euro denominācijas banknotes ir vienīgās banknotes, kam ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss visās minētajās dalībvalstīs.”

- 6 Saskaņā ar minētās regulas 11. pantu:

“No 2002. gada 1. janvāra iesaistītās dalībvalstis emitē euro vai centa denominācijas monētas, kas atbilst denominācijām un tehniskajiem parametriem, ko Padome var noteikt saskaņā ar [LESD] [128]. panta 2. punkta otro teikumu. Neskarot 15. pantu, šīs monētas ir vienīgās monētas, kam ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss visās minētajās dalībvalstīs. Nevienai personai, izņemot emisijas iestādi un person[as], kas īpaši norādītas emisijas dalībvalsts tiesību aktos, nav pienākuma katrā atsevišķā maksājumā pieņemt vairāk nekā 50 monētas.”

Ieteikums 2010/191/ES

- 7 Komisijas Ieteikuma 2010/191/ES (2010. gada 22. marts) par euro banknošu un monētu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa darbības jomu un ietekmi (OV 2010, L 83, 70. lpp.) 1.–4. apsvērums ir formulēts šādi:

“(1) Euro banknošu likumīgā maksāšanas līdzekļa statuss ir noteikts [LESD] 128. pantā, nodaļā “Monētārā politika”. Saskaņā ar [LESD] 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu Savienībai ir ekskluzīva kompetence monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro (“iesaistītās dalībvalstis”).

(2) Saskaņā ar 11. pantu [Regulā Nr. 974/98] par euro ieviešanu euro monētas ir vienīgās monētas, kam iesaistītajās dalībvalstīs ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss.

(3) Pašreiz euro zonas līmenī valda zināma neskaidrība attiecībā uz likumīga maksāšanas līdzekļa darbības jomu un tā sekām.

(4) Šis ieteikums pamatojas uz galvenajiem secinājumiem ziņojumā, ko sagatavojusi darba grupa, kuras sastāvā ir euro zonas finanšu ministriju un valstu centrālo banku pārstāvji.”

- 8 Šā ieteikuma 1.–4. punktā ir noteikts:

“1. Likumīga maksāšanas līdzekļa kopējā definīcija

Ja pastāv maksāšanas pienākums, tad euro banknošu un monētu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusā jāietver šādi aspekti:

- a) Obligāta pieņemšana

Maksāšanas pienākuma kreditors nevar atteikties pieņemt euro banknotes un monētas, ja vienas puses nav vienojušās par citiem maksāšanas līdzekļiem.

b) Pieņemšana par pilnu nominālvērtību

Euro banknošu un monētu monetārā vērtība ir vienāda ar summu, kas norādīta uz banknotēm un monētām.

c) Spēja izpildīt maksāšanas pienākumu

Debitors var izpildīt maksāšanas pienākumu, samaksājot kreditoram euro banknotēs un monētās.

2. Euro banknošu un monētu pieņemšana maksājumos mazumtirdzniecības darījumos

Jānosaka, ka euro banknotes un monētas jāpieņem kā maksāšanas līdzekli[s] mazumtirdzniecības darījumos. Atteikties to darīt var tikai tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar “labticības principu” (piemēram, mazumtirgotājam nav sīknaudas izdošanai).

3. Augstas nominālvērtības banknošu pieņemšana mazumtirdzniecības darījumos

Augstas nominālvērtības banknotes jāpieņem kā maksāšanas līdzekli[s] mazumtirdzniecības darījumos. Atteikties to darīt var tikai tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar “labticības principu” (piemēram, sniegtās banknotes nominālvērtība nav samērīga ar summu, kas pienākas maksājuma kreditoram).

4. Piemaksu neuzlikšana par euro banknošu un monētu lietošanu

Par euro banknošu un monētu lietošanu nedrīkst uzlikt nekādas piemaksas.”

Vācijas tiesības

- 9 *Gesetz über die Deutsche Bundesbank* (Likums par Vācijas Federālo centrālo banku) redakcijā, kura publicēta 1992. gada 22. oktobrī (*BGBI.* 1992 I, 1782. lpp.) un kurā grozījumi izdarīti ar 2013. gada 4. jūlija likumu (*BGBI.* 2013 I, 1981. lpp.) (turpmāk tekstā – “*BBankG*”), 14. panta 1. punktā ir noteikts:

“Neskarot LESD 128. panta 1. punkta noteikumus, *Deutsche Bundesbank* [(Vācijas Centrālā banka)] šā likuma piemērošanas jomā ir ekskluzīvas tiesības emitēt banknotes. Euro denominācijas banknotes ir vienīgais neierobežotais likumīgais maksāšanas līdzeklis. [...]”

- 10 2010. gada 15.–21. decembra *Rundfunkbeitragsstaatsvertrag* (Valsts līgums par apraides līdzmaksājumu) redakcijā, kas pieņemta ar *Fünftehnter Rundfunkänderungsstaatsvertrag* (Valsts līguma par apraidi piecpadsmitie grozījumi), kurus Hesenes federālā zeme (Vācija) ratificējusi ar 2011. gada 23. augusta likumu (*GVBl.* I 2011, 382. lpp.) (turpmāk tekstā – “*RBSStV*”), 2. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Privātajā jomā no ikviena mājokļa tiek iekasēts apraides līdzmaksājums, kura samaksu veic mājokļa turētājs (līdzmaksājuma maksātājs).”

- 11 *RBSStV* 7. panta 3. punktā ir norādīts:

“Apraides līdzmaksājumu aprēķina par katru mēnesi. Tas ir maksājams katra triju mēnešu laikposma vidū par attiecīgajiem trim mēnešiem.”

12 *RBStV* 9. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Atbildīgā *Landesrundfunkanstalt* [reģionālā raidorganizācija] ir pilnvarota savos iekšējos noteikumos paredzēt kārtību, kādā:

[..]

2. tiek veikta apraides līdzmaksājuma samaksa, piešķirti atbrīvojumi no tā vai tas tiek samazināts.

[..]”

13 *RBStV* 10. pantā ir noteikts:

“[..]

(2) Apraides līdzmaksājums ir uzskatāms par parādu atbildīgajai reģionālajai raidorganizācijai, kura izpildījums notiek sūtījuma veidā [*Schickschuld*]. [..]

[..]

(5) Kavēto apraides līdzmaksājumu summu nosaka atbildīgā reģionālā raidorganizācija. [..]”

14 Uz *RBStV* 9. panta 2. punkta pamata pieņemto 2012. gada 5. decembra *Satzung des Hessischen Rundfunks über das Verfahren zur Leistung der Rundfunkbeiträge* (Hesenes federālās zemes sabiedriskās raidorganizācijas Noteikumi par apraides līdzmaksājuma samaksas kārtību, turpmāk tekstā – “Līdzmaksājumu noteikumi”) 10. panta 2. punkts ir formulēts šādi:

“Apraides līdzmaksājuma maksātājs šo maksājumu nevar maksāt skaidrā naudā; samaksu var veikt vienīgi ar šādiem maksāšanas līdzekļiem:

1. tiešā debeta maksājums vai nākotnē paredzētais *SEPA* tiešā debeta pamatsistēmas maksājums;
2. atsevišķs pārskaitījums;
3. regulārais maksājums.”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

15 *J. Dietrich* un *N. Häring*, kuru turējumā ir mājokļi, kas atrodas Hesenes federālās zemes sabiedriskās raidorganizācijas darbības ģeogrāfiskajā apgabalā, tai piedāvāja uz *RBStV* 2. panta 1. punkta pamata iekasējamo apraides līdzmaksājumu attiecīgi par 2015. gada otro ceturksni un 2016. gada pirmo ceturksni samaksāt skaidrā naudā.

16 Hesenes federālās zemes sabiedriskā raidorganizācija šo piedāvājumu noraidīja, pamatojoties uz to, ka Līdzmaksājumu noteikumu 10. panta 2. punktā ir paredzēts, ka minēto maksājumu nevar maksāt skaidrā naudā, bet ka tas ir jāveic tiešā debeta, atsevišķa pārskaitījuma vai regulārā maksājuma veidā, un nosūtīja viņiem paziņojumus par maksājamo summu, kuros bija norādīti viņu kavētie apraides līdzmaksājumi un sods par kavējumu.

- 17 Prasītāji pamatlietā cēla prasības, ar kurām viņi lūdza atcelt šos paziņojumus par maksājamo summu. Ar 2016. gada 31. oktobra spriedumiem *Verwaltungsgericht Frankfurt am Main* (Frankfurtes pie Mainas Administratīvā tiesa, Vācija) viņu prasības noraidīja. Ar 2018. gada 13. februāra spriedumiem *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* (Hesenes federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa, Vācija) noraidīja viņu apelācijas sūdzības par šiem spriedumiem.
- 18 Prasītāji pamatlietā par šiem spriedumiem iesniedza revīzijas sūdzības iesniedzējtiesā, tas ir, *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija). Savos pieteikumos viņi apgalvo, ka gan *BBankG* 14. panta 1. punkta otrajā teikumā, gan LESD 128. panta 1. punkta trešajā teikumā esot noteikts absolūts un neierobežots pienākums pieņemt euro banknotes kā maksāšanas līdzekli naudas parādu segšanai. Prasītāji pamatlietā uzskata, ka šis pienākums varot tikt ierobežots vienīgi ar līgumisku vienošanos starp pusēm vai uz federālajā likumā vai Savienības tiesībās paredzēta pilnvarojuma pamata. Savukārt neviens tāds praktiskas dabas iemesls kā šajā gadījumā, piemēram, liels maksātāju skaits, neattiecinot atkāpi no tā.
- 19 Iesniedzējtiesa vispirms uzsver, ka no valsts tiesību viedokļa šīs revīzijas sūdzības būtu jāapmierina. Šajā ziņā tā norāda, ka no Līdzmaksājumu noteikumiem izrietošais aizliegums maksāt apraides līdzmaksājumu, izmantojot euro banknotes, ir pretrunā augstāka ranga federālo tiesību normai – *BBankG* 14. panta 1. punkta otrajam teikumam. Proti, apsvērumi, kuri saistīti ar šīs tiesību normas sistēmu un it īpaši tās ģenēzi, tāpat tās garu, kā arī mērķi, liecinot par labu tādai šīs tiesību normas interpretācijai, ka tā uzliek pienākumu publisko tiesību subjektiem pieņemt euro banknotes, kad tiek izpildīti valsts varas uzlikti maksāšanas pienākumi. Vācijas federālajās tiesībās nepastāvot izņēmumi no šā pienākuma attiecībā uz tādām masveida iekasēšanas procedūrām kā pamatlietās aplūkotā apraides līdzmaksājuma iekasēšana. Iesniedzējtiesa precizē, ka tās rīcībā nav norāžu par to, ka iespēja maksāt šo apraides līdzmaksājumu skaidrā naudā apdraudētu konstitucionālajās tiesībās paredzēto finansējuma nodrošināšanu raidorganizācijām.
- 20 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzskata, ka pamatlietās rodas trīs jautājumi, par kuriem ir nepieciešams Tiesas prejudiciālais nolēmums.
- 21 Pirmām kārtām, iesniedzējtiesai ir šaubas par *BBankG* 14. panta 1. punkta otrā teikuma saderīgumu ar LESD 3. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzēto Savienības ekskluzīvo kompetenci monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, ņemot vērā, ka atbilstoši LESD 2. panta 1. punktam vienīgi Savienībai ir likumdošanas pilnvaras un pilnvaras pieņemt juridiski saistošus aktus šajā jomā.
- 22 Šajā ziņā tā norāda, ka LESD – kā izriet no Tiesas judikatūras – nav ietverta nekāda “monetārās politikas” definīcija, un piebilst, ka tā nevar izlemt, vai Savienības ekskluzīvā kompetence monetārās politikas jomā aptver arī tiesisko seku noteikšanu saistībā ar euro banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusu, it īpaši saistībā ar publisko tiesību subjektu pienākumu pieņemt šādas banknotes.
- 23 Iesniedzējtiesa norāda, ka publisko tiesību subjektu pienākums pieņemt euro banknotes neskar monetārās politikas mērķi, proti, nodrošināt cenu stabilitāti, un tam nav tiešas saiknes ar primārajās tiesībās uzskaitījumiem šā mērķa sasniegšanas līdzekļiem. Konkrēti, šis pienākums neierobežojot vai negrozot ar LESD 128. panta 1. punktu ECB un valstu centrālajām bankām piešķirto kompetenci emitēt euro banknotes. Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesas judikatūra varētu tikt interpretēta tādējādi, ka tiesiskais regulējums, kurš attiecas uz euro banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa sekām un tātad arī uz naudas aprites funkcionēšanu, ietilpst monetārajā politikā. Turklāt nevarētu tikt izslēgts, ka šāds regulējums – kā pasākums, kas nepieciešams euro kā vienotās valūtas izmantošanai, – varētu tikt pamatots ar LESD 133. pantu, un tādēļ varētu uzskatīt, ka tas ietilpst Savienības ekskluzīvajā kompetencē atbilstoši LESD 2. panta 1. un 6. punktam.

- 24 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa uzsver, ka jautājums, vai, ņemot vērā Savienības ekskluzīvo kompetenci monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, valsts likumdevējam ir atļauts pieņemt tādu tiesību normu kā *BBankG* 14. panta 1. punkta otrais teikums, nerodas, ja saskaņā ar Savienības tiesību aktiem dalībvalsts publisko tiesību subjektiem ir aizliegts atteikt valsts varas uzliktu maksāšanas pienākumu izpildi euro banknotēs. Šādā gadījumā Līdzmaksājumu noteikumu 10. panta 2. punkts būtu pretrunā Savienības tiesībām.
- 25 Šajā ziņā iesniedzējtiesa atgādina, ka saskaņā ar LESD 128. panta 1. punkta trešo teikumu, Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešo teikumu, kā arī Regulas Nr. 974/98 10. panta otro teikumu euro banknotes ir vienīgais likumīgais maksāšanas līdzeklis Savienībā. Tomēr neesot tā, ka pienākums pieņemt euro banknotes skaidri izrietētu no jēdziena “likumīgs maksāšanas līdzeklis”, kurš nedz LESD, nedz Protokolā par ECBS un ECB, nedz Regulā Nr. 974/98 nav definēts. Šīs regulas 19. apsvēruma tikai vadinot domāt, ka – Savienības likumdevēja skatījumā – ierobežojumi attiecībā uz iespēju veikt samaksu skaidrā naudā paši par sevi neietekmē euro skaidras naudas kā likumīga maksāšanas līdzekļa statusu.
- 26 Iesniedzējtiesa arī atgādina, ka Ieteikuma 2010/191 1. punktā “Likumīga maksāšanas līdzekļa kopējā definīcija” ir paredzēts, ka euro banknošu un monētu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusam būtu jānozīmē, ka – ar dažiem izņēmumiem – maksāšanas pienākuma kreditoram tās ir “obligāti jāpieņem”. Tomēr iesniedzējtiesa uzsver, ka saskaņā ar LESD 288. panta piekto daļu iestāžu ieteikumi nav saistoši, tādēļ šā ieteikuma nozīmīgums neesot skaidrs.
- 27 Trešām kārtām, iesniedzējtiesa uzskata, ka atbilde uz jautājumu, vai, ņemot vērā Savienības ekskluzīvo kompetenci monetārās politikas jomā attiecībā uz tām dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, Vācijas likumdevējam bija atļauts pieņemt *BBankG* 14. panta 1. punkta otro teikumu, pamatlietu strīdu risinājumam vairs neesot nepieciešama arī tad, ja valsts tiesību norma, kurā ir paredzēts pienākums pieņemt euro banknotes, kad tiek izpildīti valsts varas uzlikti maksāšanas pienākumi, var tikt piemērota, ja Savienība nav īstenojusi savu ekskluzīvo kompetenci. Iesniedzējtiesa tomēr uzskata, ka esošā Tiesas judikatūra neļauj konstatēt, vai tas tā ir.
- 28 Šajos apstākļos *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai ekskluzīvā kompetence, kas saskaņā ar LESD 2. panta 1. punktu, skatot to kopsakarā ar 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu, Savienībai ir monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, liedz šādai dalībvalstij pieņemt tiesību aktu, kurā ir paredzēts, ka valsts iestādēm šajā dalībvalstī ir pienākums pieņemt euro banknotes, kad tiek izpildīti valsts varas uzlikti maksāšanas pienākumi?
- 2) Vai euro valūtā denominētu banknošu kā likumīga maksāšanas līdzekļa statuss, kas ir noteikts LESD 128. panta 1. punkta trešajā teikumā, Protokola par [ECBS statūtiem un ECB statūtiem] 16. panta pirmās daļas trešajā teikumā un [Regulas Nr. 974/98] 10. panta otrajā teikumā, ietver aizliegumu valsts iestādēm kādā dalībvalstī atteikties pieņemt valsts varas uzlikta maksāšanas pienākuma izpildi ar šīm banknotēm, vai tomēr Savienības tiesības pieļauj noteikumus, kuri attiecībā uz konkrētiem valsts varas uzliktiem maksāšanas pienākumiem liedz veikt maksājumu ar euro banknotēm?
- 3) Vai – ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu apstiprinoša, bet atbilde uz otro jautājumu būtu noliedzoša – Savienības ekskluzīvās kompetences jomā attiecībā uz monetāro politiku pieņemts dalībvalsts, kuras naudas vienība ir euro, tiesību akts var tikt piemērots tiktāl un tik ilgi, kamēr Savienība neizmanto savu kompetenci?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un trešo prejudiciālo jautājumu

- 29 Ar pirmo un trešo jautājumu, uz kuriem ir jāatbild kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 2. panta 1. punkts, kas aplūkots kopsakarā ar LESD 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka – neatkarīgi no tā, vai Savienība jebkāda veidā ir īstenojusi savu ekskluzīvo kompetenci monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, – tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā publisko tiesību subjektiem ir likts pieņemt euro banknotes, kad tiek izpildīti valsts varas uzlikti maksāšanas pienākumi.
- 30 Iesākumā ir jānorāda, ka rakstveida apsvērumos Eiropas Komisija, Hesenē federālās zemes sabiedriskā raidorganizācija un ECB ir paudušas šaubas par iesniedzējtiesas veikto *BBankG* 14. panta 1. punkta otrā teikuma interpretāciju, saskaņā ar kuru šajā tiesību normā publisko tiesību subjektiem esot noteikts pienākums pieņemt euro banknotes, kad tiek izpildīti valsts varas uzlikti maksāšanas pienākumi. Proti, šī interpretācija ir attālināta no minētās normas formulējuma, kurā ir tikai paredzēts, ka vienīgi euro banknotēm ir neierobežots likumīga maksāšanas līdzekļa statuss.
- 31 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka attiecībā uz valsts tiesību sistēmas normu interpretāciju Tiesai principā ir pienākums balstīties uz juridisko vērtējumu, kas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu. Proti, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesas kompetencē nav interpretēt dalībvalsts iekšējās tiesības (spriedums, 2020. gada 17. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (Izdošana Ukrainai), C-398/19, EU:C:2020:1032, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Šajos apstākļos uz pirmo jautājumu ir jāatbild, balstoties uz premisu, ka *BBankG* 14. panta 1. punkta otrajā teikumā publisko tiesību subjektiem ir uzlikts pienākums pieņemt euro banknotes, kad tiek izpildīti valsts varas uzlikti maksāšanas pienākumi.
- 33 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu Savienībai ir ekskluzīva kompetence monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro.
- 34 Tāpat ir jāatgādina, ka LESD nav ietverta precīza monetārās politikas definīcija, bet tajā ir definēti gan monetārās politikas mērķi, gan līdzekļi, kas ir Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) rīcībā šīs politikas īstenošanai (spriedums, 2018. gada 11. decembris, *Weiss u.c.*, C-493/17, EU:C:2018:1000, 50. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 35 Šajā ziņā ir jānorāda, ka LESD noteikumi par monetāro politiku ir iekļauti tā trešās daļas VIII sadaļā “Ekonomikas politika un monetārā politika”.
- 36 Šīs sadaļas sākumā iekļautā LESD 119. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstu un Savienības darbība saskaņā ar Līgumiem ietver tādas ekonomikas politikas izstrādi, kura balstās uz dalībvalstu ekonomikas politiku precīzu koordināciju, iekšējo tirgu un kopēju mērķu definēšanu un kuru īsteno saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā pastāv brīva konkurence. Šā paša panta 2. punktā ir arī norādīts, ka šīs darbības paredz arī ieviest vienotu valūtu – euro –, kā arī noteikt un īstenot vienotu monetāro politiku un valūtas maiņas kursa politiku, kuras galvenais mērķis ir uzturēt stabilas cenas un, neietekmējot šo mērķi, atbalstīt Savienības vispārējo ekonomikas politiku saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā pastāv brīva konkurence.
- 37 Kā norādīts ģenerālvokāta secinājumā 59. punktā, no LESD 119. panta 2. punkta tāpat izriet, ka dalībvalstu un Savienības darbība ietver trīs elementus, proti, vienotu valūtu – euro –, vienotas monetārās politikas noteikšanu un īstenošanu, kā arī vienotas valūtas maiņas kursa politikas noteikšanu un īstenošanu.

- 38 Līdz ar to jēdziens “monetārā politika” neaprobežojas ar tās operacionālo īstenošanu, kura saskaņā ar LESD 127. panta 2. punkta pirmo ievilkumu ir viens no ECBS galvenajiem uzdevumiem, bet ietver arī normatīvu dimensiju, kuras nolūks ir garantēt euro kā vienotās valūtas statusu.
- 39 Šāda jēdziena “monetārā politika” interpretācija arī atbilst šīs politikas galvenajam mērķim, kas izriet no LESD 127. panta 1. punkta un 282. panta 2. punkta, proti, uzturēt cenu stabilitāti. Kā būtībā norādīts ģenerāladvokāta secinājumā 66. punktā, ja euro kā vienotās valūtas statuss varētu tikt saprasts dažādi un dalībvalstīs, kuru naudas vienība ir euro, to varētu reglamentēt dažādi noteikumi, tiktu apšaubīts vienotās valūtas vienotums un līdz ar to mērķis uzturēt cenu stabilitāti tiktu būtiski apdraudēts.
- 40 Šādu jēdziena “monetārā politika” interpretāciju apliecina arī LESD trešās daļas VIII sadaļas 2. nodaļā iekļautā 128. un 133. panta saturs; tie var tikt uzskatīti par monetāro tiesību normām, kas saistītas ar euro kā vienotās valūtas statusu.
- 41 LESD 128. pantā, kura 1. punktā ir noteikts, ka ECB ir ekskluzīvas tiesības atļaut emitēt euro banknotes Savienībā, ka ECB un valstu centrālās bankas var emitēt šīs naudaszīmes un ka šādi emitētas banknotes ir vienīgās naudaszīmes, kam Savienībā ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss, ir ietverti noteikumi par euro banknošu emisiju Savienībā, un ar to – kopsakarā ar Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešo teikumu – primārajās tiesībās ir atzīts šo banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statuss. Turklāt šā panta 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var emitēt euro monētas, kuru emisijas daudzums jāapstiprina ECB, tātad minētais pants ietver arī noteikumus, kas reglamentē euro monētu emisiju.
- 42 Runājot par LESD 133. pantu, tajā Savienības likumdevējam ir piešķirtas tiesības, neskarot ECB pilnvaras, noteikt atvasināto tiesību pasākumus, kuri ir nepieciešami euro kā vienotās valūtas izmantošanai.
- 43 Tātad LESD 128. panta 1. punkts un 133. pants – kā būtībā norādīts ģenerāladvokāta secinājumā 64.–66. punktā – ir uzskatāmi par euro vienotuma pamatu un priekšnosacījumu Savienības monetārās politikas iedarbīgai īstenošanai.
- 44 Proti, pirmkārt, ar to, ka vienīgi ECB un valstu centrālo banku emitētām banknotēm ir piešķirts “likumīga maksāšanas līdzekļa” statuss, LESD 128. panta 1. punktā tāpat kā Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešajā teikumā ir nostiprināts šo banknošu oficiālais statuss eurozonā, tādējādi izslēdzot to, ka arī uz citām banknotēm varētu tikt attiecināts šāds statuss.
- 45 Tā kā LESD 128. panta 1. punktā nav atsauces uz dalībvalstu tiesībām, kas būtu piemērojamas, lai noteiktu tajā minētā jēdziena “likumīgs maksāšanas līdzeklis” jēgu un tvērumu, tas ir uzskatāms par Savienības tiesību jēdzienu, kurš visā Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā ne vien to normu formulējumu, kurās tas ir atrodams, bet arī šo normu kontekstu un ar tām sasniedzamo mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *AFMB*, C-610/18, EU:C:2020:565, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 46 Šajā ziņā ir jānorāda, ka ierastajā izpratnē jēdziens “likumīgs maksāšanas līdzeklis” – attiecībā uz kādā valūtā denominētu maksāšanas līdzekli – nozīmē, ka šo maksāšanas līdzekli principā nedrīkst atteikties pieņemt tajā pašā valūtā denominēta parāda segšanai atbilstoši nominālvērtībai un ka tam ir izpildoša iedarbība.
- 47 Šādu ierastajai izpratnei atbilstošu interpretāciju apstiprina Ieteikums 2010/191, kurš konkrēti attiecas uz euro banknošu un monētu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa darbības jomu un ietekmi; vienlaikus gan ir jānorāda, ka minēto monētu kā likumīga maksāšanas līdzekļa statuss ir nostiprināts Regulas Nr. 974/98 11. pantā.

- 48 Protams, saskaņā ar LESD 288. panta 5. punktu ieteikumiem nav saistošu seku un tie nevar radīt tiesības, uz kurām indivīdi var atsaukties valsts tiesās. Tomēr tie ir daļa no Savienības tiesību aktiem – līdz ar to Tiesa var tos ņemt vērā, ja tie sniedz attiecīgo Savienības tiesību normu interpretācijai noderīgu informāciju.
- 49 Proti, Ieteikuma 2010/191 1. punktā, kā izriet no tā nosaukuma, ir iekļauta “likumīga maksāšanas līdzekļa” kopēja definīcija, un tajā norādīts – ja pastāv maksāšanas pienākums, euro banknošu un monētu kā likumīga maksāšanas līdzekļa statusam būtu jānozīmē, ka, pirmām kārtām, šīs banknotes un monētas ir obligāti jāpieņem, otrām kārtām, tās ir jāpieņem nominālvērtībā un, trešām kārtām, tām piemīt spēja izpildīt maksāšanas pienākumu. Šis aspekts apliecina, ka minētais “likumīga maksāšanas līdzekļa” statuss ietver arī principiālu pienākumu pieņemt euro banknotes un monētas maksājumu veikšanas nolūkos.
- 50 Otrkārt, LESD 133. pantā, kas aizstāj EKL 123. panta 4. punktu, kurš savukārt aizstāja EK līguma 109.L panta 4. punktu, – ciktāl ar to Savienības likumdevējam ir atļauts noteikt pasākumus, kas nepieciešami euro kā vienotās valūtas izmantošanai, – ir atspoguļota prasība izveidot vienotus principus attiecībā uz visām dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, lai aizsargātu ekonomikas un monetārās savienības un euro kā vienotās valūtas kopējās intereses un tādējādi – kā norādīts šā sprieduma 39. punktā – palīdzētu īstenot Savienības monetārās politikas galveno mērķi, kas ir cenu stabilitātes uzturēšana.
- 51 No tā izriet, ka ar kompetenci, kura sākotnēji bija paredzēta EK līguma 109.L panta 4. punktā, pēc tam – EKL 123. panta 4. punktā un pašlaik ir nostiprināta LESD 133. pantā, vienīgi Savienības likumdevējs ir pilnvarots precizēt tiesisko regulējumu par euro banknošu kā likumīga maksāšanas līdzekļa statusu, kas atzīts LESD 128. panta 1. punktā, kā arī Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešajā teikumā, un euro monētu kā likumīga maksāšanas līdzekļa statusu, kas atzīts Regulas Nr. 974/98 11. pantā, ciktāl tas ir nepieciešams euro kā vienotās valūtas izmantošanai.
- 52 Saskaņā ar LESD 2. panta 1. punktu šāda ekskluzīva kompetence izslēdz jebkādu dalībvalstu kompetenci šajā jomā, ja vien tās nerīkojas, pamatojoties uz Savienības piešķirtu pilnvarojumu, vai ja vien tas nav vajadzīgs Savienības pieņemto aktu īstenošanai.
- 53 Lai konkrētāk atbildētu uz trešo jautājumu, šajā ziņā ir jāprecizē, ka pat gadījumā, ja Savienība nebūtu īstenojusi savu ekskluzīvo kompetenci, tas, ka dalībvalsts pieņem vai atstāj spēkā šajā kompetencē ietilpstošu tiesību normu, ar šo apstākli vien nevarētu tikt attaisnots.
- 54 Proti – kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 39. punktā –, ja Savienībai ir piešķirta ekskluzīva kompetence, dalībvalstis kompetenci zaudē nekavējoties un – pretēji dalītās kompetences jomām – šīs kompetences zudums nav atkarīgs no tā, vai Savienība savu kompetenci ir īstenojusi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1981. gada 5. maijs, Komisija/Apvienotā Karaliste, 804/79, EU:C:1981:93, 20. punkts).
- 55 Tomēr, pirmkārt, euro kā vienotās valūtas izmantošanai LESD 133. panta izpratnē un, konkrētāk, tam, lai nostiprinātu euro banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusu, kas paredzēts LESD 128. panta 1. punktā un Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešajā teikumā, nav nepieciešams noteikt absolūtu pienākumu pieņemt šīs banknotes kā maksāšanas līdzekli. Proti, no šā sprieduma 46.–49. punktā iekļautajām norādēm izriet, ka likumīga maksāšanas līdzekļa statuss neparedz absolūtu pieņemšanu, bet gan tikai to, lai euro banknotes principā tiktu pieņemtas kā maksāšanas līdzeklis. Otrkārt, euro kā vienotās valūtas izmantošanai – un, konkrētāk, tam, lai saglabātu euro denominētas skaidras naudas kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa iedarbīgumu, – nav arī nepieciešams, lai Savienības likumdevējs izsmēloši un vienveidīgi noteiktu izņēmumus no šā principiālā pienākuma, ja vien vispārējais noteikums ir tāds, ka jebkuram parādniekam ir nodrošināta iespēja izpildīt maksāšanas pienākumu ar šādu skaidru naudu.

- 56 No tā izriet, ka Savienības ekskluzīvā kompetence monetārās politikas jomā – kā ģenerālvokāts norādījis secinājumu 98. punktā – neskar dalībvalstu, kuru naudas vienība ir euro, kompetenci reglamentēt gan no publiskajām tiesībām, gan no privātajām tiesībām izrietošu maksāšanas pienākumu izpildes kārtību, ja vien šāds regulējums neietekmē principu, saskaņā ar kuru vispārējais noteikums ir tāds, ka ir jābūt iespējai izpildīt maksāšanas pienākumu, izmantojot šādu skaidru naudu. Līdz ar to šī ekskluzīvā kompetence neliedz dalībvalstij, īstenojot savu kompetenci, piemēram, organizējot savu valsts pārvaldi, veikt pasākumu, ar kuru šai pārvaldei tiek uzlikts pienākums pieņemt maksājumus skaidrā naudā no pārvaldāmajiem subjektiem vai – kā apsvērts otrajā jautājumā – ar kuru sabiedrības interešu labad tiek ieviesta atkāpe no šā pienākuma attiecībā uz valsts varas noteiktiem maksājumiem, ja vien tiek ievēroti konkrēti nosacījumi, kas tiks izklāstīti, izvērtējot šo jautājumu.
- 57 Iesniedzējtiesas – kura vienīgā ir kompetenta interpretēt valsts tiesības – ziņā ir pārliecināties par to, vai *BBankG* 14. panta 1. punkta otrais teikums, ņemot vērā tā mērķi un saturu, ir jāinterpretē kā šā sprieduma iepriekšējā punktā aprakstītais pasākums, kas veikts dalībvalstu kompetences ietvaros.
- 58 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo un trešo prejudiciālo jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka LESD 2. panta 1. punkts, kas aplūkots kopsakarā ar LESD 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 128. panta 1. punktu un 133. pantu, kā arī Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešo teikumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka neatkarīgi no tā, vai Eiropas Savienība ir jebkādi īstenojusi savu ekskluzīvo kompetenci monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, tas liedz dalībvalstij pieņemt tiesību normu, kurā – ņemot vērā tās mērķi un saturu – ir juridiski reglamentēts euro banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statuss. Turpretim tas neliedz dalībvalstij, īstenojot savu kompetenci, piemēram, organizējot savu valsts pārvaldi, pieņemt tiesību normu, kura ierobežo minētās pārvaldes iespēju pieņemt maksājumus skaidrā naudā tās uzlikto maksāšanas pienākumu izpildei.

Par otro jautājumu

- 59 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 128. panta 1. punkta trešais teikums, Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešais teikums, kā arī Regulas Nr. 974/98 10. panta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir izslēgta iespēja izpildīt valsts varas uzlikto maksāšanas pienākumu, izmantojot skaidru naudu.
- 60 Ir jāuzsver, ka atbilde uz šo jautājumu ir nepieciešama tikai gadījumā, ja iesniedzējtiesa – pamatojoties uz atbildi, kuru Tiesa sniegusi uz pirmo un trešo jautājumu, – nonāktu pie secinājuma, ka *BBankG* 14. panta 1. punkts, kas interpretēts šā sprieduma 32. punktā izklāstītajā veidā, nav saderīgs ar Savienības ekskluzīvo kompetenci monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, un ka līdz ar to atbildētājai pamatlietā bija tiesības pieņemt Līdzmaksājumu noteikumu 10. panta 2. punktu.
- 61 Šajā ziņā ir jānorāda, ka euro banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statuss ir nostiprināts ne vien primārajās tiesībās, proti, LESD 128. panta 1. punkta trešajā teikumā, kā arī – gandrīz identiski pārņemtā redakcijā – Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešajā teikumā, bet arī atvasinātajās tiesībās, proti, Regulas Nr. 974/98 10. panta otrajā teikumā. Turklāt – kā norādīts šā sprieduma 47. punktā –, lai gan LESD ir noteikts, ka vienīgi euro banknotēm ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss, šīs regulas 11. panta otrajā teikumā likumīga maksāšanas līdzekļa statuss ir noteikts arī euro monētām.
- 62 Šajā ziņā, lai gan to tiesību normu formulējums, kuru interpretācija tiek lūgta ar otro prejudiciālo jautājumu, liedz pieņemt tādu valsts tiesību normu, kuras mērķis vai sekas ir faktiski vai juridiski izbeigt euro kā skaidras naudas apgrozību, it īpaši – apšaubot principiālu iespēju, izmantojot šādu

skaidru naudu, izpildīt maksāšanas pienākumu, tās pašas par sevi neļauj konstatēt, vai valsts tiesību norma, ar kuru ir tikai ierobežota skaidras naudas izmantošana valsts varas uzliktu maksāšanas pienākumu izpildei, būtu pretrunā Savienības tiesībām.

- 63 Runājot par šo tiesību normu kontekstu, ir jānorāda, ka Regulas Nr. 974/98 19. apsvērumā ir precizēts, ka ierobežojumi maksājumiem banknotēs vai monētās, kurus “valstisku iemeslu” dēļ ir noteikušas dalībvalstis, nav nesaderīgi ar euro banknošu un monētu kā likumīga maksāšanas līdzekļa statusu, ja naudas parādu segšanai ir pieejami arī citi tiesiski līdzekļi.
- 64 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai gan Savienības akta preambulai nav saistoša juridiska spēka un uz to nevar atsaukties, nedz lai atkāptos no pašām attiecīgā akta normām, nedz lai interpretētu šīs normas pretēji to formulējumam, ar to var tikt precizēts to saturs, jo šajā preambulā iekļautie apsvērumi ir uzskatāmi par būtiskiem interpretācijas elementiem, kuri var paskaidrot šā akta autora gribu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Puppinck* u.c./Komisija, C-418/18 P, EU:C:2019:1113, 75. un 76. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 65 Konkrētāk, runājot par Regulas Nr. 974/98 19. apsvērumā minētajiem “valstiskajiem iemesliem”, ir jānorāda, ka, lai gan dažās šā apsvēruma valodu versijās, piemēram, vācu versijā, ir lietota frāze “sabiedriskās kārtības apsvērumi”, citās valodu versijās, piemēram, angļu un franču, ir lietoti vārdi “sabiedrības interešu apsvērumi”. Kādā no valodu versijām izmantotais Savienības tiesību normas formulējums nevar būt vienīgais šīs normas interpretācijas pamats, un tas šajā ziņā nav prioritārs attiecībā pret citu valodu versijām. Tādējādi šādu atšķirību gadījumā attiecīgā tiesību norma ir jāinterpretē atbilstoši tā tiesiskā regulējuma vispārējai sistēmai un mērķim, kurā šī tiesību norma ietilpst (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 9. jūlijs, *Naturschutzbund Deutschland – Landesverband Schleswig-Holstein*, C-297/19, EU:C:2020:533, 43. punkts).
- 66 Tā kā ierobežojumi maksājumiem ar euro banknotēm un monētām praksē var tikt attaisnoti gan ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem, kuri attiecas uz drošību vai noziedzības apkarošanu, gan ar sabiedrības interesēm nodrošināt maksājumu efektīvu organizāciju sabiedrībā, lai nodrošinātu atkāpju iemeslu vienotu piemērošanu visās dalībvalstīs, ir jābalstās uz frāzi, kurai ir visplašākā nozīme, proti, “sabiedrības interešu apsvērumi”.
- 67 Šajos apstākļos Regulas Nr. 974/98 10. panta otrais teikums un 11. panta otrais teikums, kuri aplūkoti šīs regulas 19. apsvēruma kontekstā, ir jāsaprot tādējādi, ka, pirmkārt, banknošu un monētu kā likumīga maksāšanas līdzekļa statuss nozīmē to, ka principā pastāv pienākums pieņemt minētās banknotes un monētas, un, otrkārt, ka dalībvalstis šo pienākumu principā var ierobežot, ņemot vērā sabiedrības interešu apsvērumus.
- 68 Ir jāprecizē – kā ģenerālvokāts to izdarījis apsvērumu 129. punktā un kā uzsver vairākums ieinteresēto personu, kuras iesniegušas apsvērumus –, ka šādiem ierobežojumiem ir jābūt samērīgiem ar sasniedzamo sabiedrības interesēs esošo mērķi.
- 69 Proti, tā kā dalībvalstis, uzlikdamas šādus ierobežojumus jomās, kurās tās īsteno savu suverēno kompetenci, ierobežo Savienības tiesībās atzīto principiālo iespēju izpildīt maksāšanas pienākumu, izmantojot euro banknotes un monētas, šīm dalībvalstīm ir jānodrošina, ka to veiktie pasākumi atbilst samērīguma principam, kurš ir viens no Savienības tiesību vispārējiem principiem.
- 70 Proti, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru samērīguma princips nozīmē, ka attiecīgajiem pasākumiem ir jābūt piemērotiem ar attiecīgo tiesisko regulējumu sasniedzamo leģitīmo mērķu īstenošanai un ka tie nedrīkst pārsniegt šo mērķu sasniegšanai nepieciešamo (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Spiegel Online*, C-516/17, EU:C:2019:625, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 71 Šajā gadījumā, lai gan iesniedzējtiesas ziņā ir novērtēt, vai pamatlietā aplūkotajā regulējumā ir ievēroti šā sprieduma 68.–70. punktā minētie nosacījumi, Tiesa, lemjot par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, vajadzības gadījumā tomēr var sniegt norādes, lai palīdzētu valsts tiesai pieņemt nolēmumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 2. maijs, *Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego*, C-614/17, EU:C:2019:344, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 72 Runājot par sabiedrības interešu apsvērumiem, uz kuriem norādīts, lai attaisnotu to, ka ar pamatlietā aplūkoto regulējumu ir izslēgta apraides līdzmaksājuma samaksa skaidrā naudā, ir jānorāda, ka Hesenes federālās zemes sabiedriskā raidorganizācija savos rakstveida apsvērumos uzsver – ņemot vērā, ka Vācijā ir aptuveni 46 miljoni apraides līdzmaksājuma maksātāju, ar pienākumu veikt apraides līdzmaksājuma samaksu ar bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem ir paredzēts nodrošināt šā līdzmaksājuma iedarbīgu iekasēšanu un izvairīties no ievērojamām papildu izmaksām.
- 73 Šajā ziņā sabiedrības interesēm tik tiešām atbilst tas, ka attiecībā pret valsts iestādēm pastāvoši naudas parādi var tikt segti veidā, kas tām nerada nesaprātīgas izmaksas, kuras tām liegtu nodrošināt sniegtos pakalpojumus pēc iespējas lētāk.
- 74 Līdz ar to ir uzskatāms, ka sabiedrības interešu apsvērumi, kas saistīti ar nepieciešamību nodrošināt valsts varas uzlikta maksāšanas pienākuma izpildi, var attaisnot ierobežojumu veikt maksājumus skaidrā naudā, it īpaši tad, ja to maksātāju skaits, no kuriem parāds iekasējams, ir ļoti liels.
- 75 Runājot par nosacījumu, ka attiecīgie pasākumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu izvirzītos mērķus, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietā aplūkotajā tiesiskajā regulējumā attiecībā uz apraides līdzmaksājuma samaksu ir paredzēti citi tiesiski līdzekļi, nevis skaidra nauda, proti, tiešais debets, atsevišķs pārskaitījums un regulārais maksājums.
- 76 Šķiet, ka pamatlietā aplūkojamais ierobežojums ir gan piemērots, gan nepieciešams, lai varētu sasniegt mērķi – apraides līdzmaksājuma efektīvu iekasēšanu, jo tas ļauj izvairīties no tā, ka pārvalde tiktu pakļauta nesaprātīgam finansiālam slogam saistībā ar izmaksām, kuras rastos, ja tiktu izveidota vispārēja procedūra, kas sniegtu iespēju apraides līdzmaksājuma maksātājiem to samaksāt skaidrā naudā.
- 77 Tomēr iesniedzējtiesas ziņā ir jāpārbauda, vai šāds ierobežojums ir samērīgs ar šo mērķi, it īpaši – ņemot vērā to, ka var būt tā, ka ne visām personām, kurām ir jāmaksā apraides līdzmaksājums, ir viegli pieejami alternatīvi tiesiski maksāšanas līdzekļi; tas nozīmētu, ka attiecībā uz personām, kurām šie līdzekļi nav pieejami, būtu jāparedz iespēja veikt samaksu skaidrā naudā.
- 78 No visa iepriekš minētā izriet, ka uz otro jautājumu ir jāatbild, ka LESD 128. panta 1. punkta trešais teikums, Protokola par ECBS un ECB 16. panta pirmās daļas trešais teikums, kā arī Regulas Nr. 974/98 10. panta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir izslēgta iespēja izpildīt valsts varas uzlikto maksāšanas pienākumu, izmantojot euro banknotes, ar nosacījumu, ka, pirmkārt, šā regulējuma nolūks vai sekas nav šo banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa juridiska reglamentēšana, otrkārt, tas nedz faktiski, nedz juridiski neizraisa šo banknošu apgrozības izbeigšanu, it īpaši – apšaubot principiālo iespēju izpildīt maksāšanas pienākumu, izmantojot šādu skaidru naudu, treškārt, tas ir pieņemts, ņemot vērā sabiedrības interešu apsvērumus, ceturtkārt, no šā regulējuma izrietošais ierobežojums attiecībā uz maksājumiem skaidrā naudā ir piemērots izvirzītā sabiedrības interesēs esošā mērķa sasniegšanai un, piektkārt, tas nepārsniedz šā mērķa sasniegšanai nepieciešamo tādā ziņā, ka ir pieejami citi tiesiski līdzekļi, lai izpildītu maksāšanas pienākumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 79 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) LESD 2. panta 1. punkts, kas aplūkots kopsakarā ar LESD 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 128. panta 1. punktu un 133. pantu, kā arī Protokola (Nr. 4) par Eiropas Centrālo banku sistēmas statūtiem un Eiropas Centrālās bankas statūtiem 16. panta pirmās daļas trešo teikumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka neatkarīgi no tā, vai Eiropas Savienība ir jebkādi īstenojusi savu ekskluzīvo kompetenci monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, tas liedz dalībvalstij pieņemt tiesību normu, kurā – ņemot vērā tās mērķi un saturu – ir juridiski reglamentēts euro banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statuss. Turpretim tas neliedz dalībvalstij, īstenojot savu kompetenci, piemēram, organizējot savu valsts pārvaldi, pieņemt tiesību normu, kura ierobežo minētās pārvaldes iespēju pieņemt maksājumus skaidrā naudā tās uzlikto maksāšanas pienākumu izpildei.
- 2) LESD 128. panta 1. punkta trešais teikums, Protokola (Nr. 4) par Eiropas Centrālo banku sistēmas statūtiem un Eiropas Centrālās bankas statūtiem 16. panta pirmās daļas trešais teikums, kā arī Padomes Regulas (EK) Nr. 974/98 (1998. gada 3. maijs) par euro ieviešanu 10. panta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir izslēgta iespēja izpildīt valsts varas uzlikto maksāšanas pienākumu, izmantojot euro banknotes, ar nosacījumu, ka, pirmkārt, šā regulējuma nolūks vai sekas nav šo banknošu kā likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa juridiska reglamentēšana, otrkārt, tas nedz faktiski, nedz juridiski neizraisa šo banknošu apgrozības izbeigšanu, it īpaši – apšaubot principiālo iespēju izpildīt maksāšanas pienākumu, izmantojot šādu skaidru naudu, treškārt, tas ir pieņemts, ņemot vērā sabiedrības interešu apsvērumus, ceturtkārt, no šā regulējuma izrietošais ierobežojums attiecībā uz maksājumiem skaidrā naudā ir piemērots izvīrītā sabiedrības interesēs esošā mērķa sasniegšanai un, piektkārt, tas nepārsniedz šā mērķa sasniegšanai nepieciešamo tādā ziņā, ka ir pieejami citi tiesiski līdzekļi, lai izpildītu maksāšanas pienākumu.

[Paraksti]